

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/130/2020
Identifikačné číslo spisu: 1317208632
Dátum vydania rozhodnutia: 29.09.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Lubor Šebo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:1317208632.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Mgr.P. E., bytom v C., P. I. XXXX/XX, zastúpenej spoločnosťou URBAN STEINECKER GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s.r.o., advokátska kancelária, so sídlom v Bratislave, Havlíčkova 16, IČO: 47 244 895, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Ondrej Urban, MBA, proti žalovanej Základnej umeleckej škole v Malackách, so sídlom v Malackách, Záhorácka 1918, IČO: 36 063 967, zastúpenej spoločnosťou Malata, Pružinský, Hegedúš & Partners s. r. o., so sídlom v Bratislave, Twin City Tower, Mlynské nivy 10, IČO: 47 239 921, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Milan Malata, o neplatnosť skončenia pracovného pomeru výpoveďou a iné, vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 17Cpr/11/2017, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 10. decembra 2019 sp. zn. 5CoPr/8/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 12. decembra 2018 č. k. 17Cpr/11/2017-229 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala, aby súd medzitýmnym rozsudkom určil, že skončenie pracovného pomeru žalobkyne výpoveďou žalovanej z 31. januára 2017, je neplatné a pracovný pomer žalobkyne u žalovanej trvá. Žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

1.1. Námietku žalobkyne, že pri daní výpovede neboli splnené hmotnoprávne podmienky uvedené v § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce, konkrétne podmienka nadbytočnosti žalobkyne ako zamestnanca a ani podmienka príčinnej súvislosti medzi nadbytočnosťou žalobkyne ako zamestnanca u žalovanej, súd prvej inštancie vyhodnotil ako nedôvodnú. Mal preukázať, že žalovaná pristúpila k organizačnej zmene realizovanej žalovanou pod číslom 1/2017 z 27. januára 2017 z dôvodu zabezpečenia ekonomického chodu školy, ktorá reflektovala všetky tieto zmeny počtu žiakov a bola realizovaná za účelom zníženia mzdových nákladov zamestnávateľa pri zachovaní súčasného rozsahu a kvality poskytovanej výučby.

1.2. Vo vzťahu k žalobkyňou namietanému výberovému konaniu na funkciu korepetitora súd prvej inštancie uviedol, že žalovaná v konaní preukázala, že oznámenie o výberovom konaní bolo datované 21.

novembra 2016, viac než 2 mesiace pred prijatím rozhodnutia o organizačnej zmene týkajúcej sa žalobkyne. Nešlo o totožnú pozíciu na akej pracovala žalobkyňa. Pracovný úväzok korepetitora uzavrela na dohodu vo výške 11,5 hodín týždenne, od 18. septembra 2017, až 7 mesiacov po uplatnení výpovede voči žalobkyňi a nešlo o pracovný úväzok na 100 %.

1.3. K námietke žalobkyne, že žalovaná si za nadbytočné miesto v dôsledku organizačnej zmeny vybrala jej pracovné miesto a nie miesta ostatných zamestnancov žalovanej, súd prvej inštancie konštatoval, že je výlučne v kompetencii zamestnávateľa ako žalovanej, a ani súd nemôže prehodnocovať spôsob a dôvody výberu nadbytočného zamestnanca, koho zo zamestnancov na tej istej pracovnej pozícii si vyberie ako nadbytočného. Opačný prístup by úplne zamedzil zamestnávateľovi využiť organizačnú zmenu na zefektívnenie práce a zasahoval by neprípustným spôsobom do organizácie práce.

1.4. Súd prvej inštancie mal za to, že ak žalovaná ponúkla žalobkyňi prácu na pracovnej pozícii učiteľ hudobného odboru - hra na klavír v rozsahu kratšieho pracovného času 19,5 hodín týždenne, zohľadňujúc tak aktuálny stav počtu žiakov pripadajúcich na žalobkyňu, splnila si voči žalobkyňi riadne svoju zákonnú ponukovú povinnosť podľa § 63 ods. 2 písm. b/ Zákonníka práce.

1.5. Ďalší dôvod neplatnosti výpovede namietaný žalobkyňou, a to, že žalovaná mala najprv voliť inštitút uvedený v ustanovení § 54 Zákonníka práce a navrhnúť žalobkyňi dohodu o zmene pracovnej zmluvy, čo podľa žalobkyne v rozpore so zákonom žalovaná nespravila, je podľa súdu prvej inštancie nedôvodný. V danom prípade aj keď to zákon nevyžaduje, pred daním výpovede sa opakovane pokúšala žalovaná dohodnúť sa so žalobkyňou na zmenených pracovných podmienkach týkajúcich sa úpravy pracovného času, čo riadne preukázala.

1.6. Dôvod neplatnosti výpovede z dôvodu, že žalovaná nikdy skutočne nevysvetlila žalobkyňi podstatu organizačnej zmeny číslo 1/2017 z 27. januára 2017 a iba jej dala na podpis ponuku práce a následne výpoveď, obe naraz, tiež nie je podľa súdu prvej inštancie dôvodná. Uviedol, že žiadne ustanovenie Zákonníka práce neukladá žalovanej povinnosť vysvetľovať nadbytočnému zamestnancovi podstatu organizačnej zmeny a ani žiadnym spôsobom nešpecifikuje spôsob takéhoto vysvetlenia. Žalovaná písomne preukázala, že žalobkyňu oboznámila s predmetným rozhodnutím o organizačnej zmene, vysvetlila jej všetky právne dôsledky v prípade odmietnutia ponuky práce spojenej s touto organizačnou zmenou, a výpoveď jej dala až nakoniec po odmietnutí ponuky pracovať na kratší pracovný čas. Jej postup je podľa súdu prvej inštancie zákonný a zodpovedajúci riadnemu postupu pri vykonávaní úkonov zamestnávateľa pri výpovedi z pracovného pomeru.

1.7. Za nepreukázanú mal súd prvej inštancie aj ďalšiu námietku žalobkyne o nesplnení povinnosti prerokovať výpoveď so zástupcami zamestnancov, keď žalovaná ako zamestnávateľ si túto svoju povinnosť zakotvenú v ustanovení § 74 Zákonníka práce riadne splnil predložením listiny Prerokovanie výpovede so zástupcami zamestnancov zo dňa 31. januára 2017.

1.8. Súd prvej inštancie nakoniec dodal, že preskúmaním všetkých postupov zamestnávateľa pri daní výpovede žalobkyňi ako svojmu zamestnancovi dospel k záveru, že jej postup bol zákonný, mal skutkovú oporu v predložených dôkazoch, a samotný prirodzene negatívny pocit žalobkyne ako zamestnanca, ktorého sa výpoveď týkala, nespôsobuje neplatnosť právneho úkonu a v postupe zamestnávateľa nevidel šikanózný výkon práv. Výpoveď žalobkyne z dôvodu rozporu konania žalovanej s dobrými mravmi nie je podľa súdu prvej inštancie daná.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 10. decembra 2019 sp. zn. 5CoPr/8/2019 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a žalovanej priznal náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

2.1. Uviedol, že súd prvej inštancie vo veci samej riadne zistil skutkový stav veci, vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 185 ods. 1, 2, 3 CSP) z hľadiska posúdenia opodstatnenosti návrhu, výsledky vykonaného dokazovania správne zhodnotil (§ 191 CSP) a na ich základe dospel k správnym skutkovým a právnym záverom, ktoré v napadnutom rozhodnutí aj náležite, jasne a výstižne odôvodnil (§ 220 ods. 1, 2 CSP).

2.2. V súvislosti s námietkou žalobkyne, že súd sa mal zaoberať účelovosťou prijatia organizačnej zmeny zamestnávateľa o nadbytočnosti žalobkyne, odvolací súd poukázal, že rozhodnutie zamestnávateľa o organizačnej zmene nie je právnym úkonom v zmysle § 34 Občianskeho zákonníka (platí tu subsidiárna pôsobnosť Občianskeho zákonníka), ale iba skutočnosťou (faktickým úkonom), ktorá je hmotnoprávnym predpokladom pre samotný právny úkon (skončenie pracovného pomeru). Z toho

vyplýva právny dôsledok spočívajúci v tom, že účastník pracovného pomeru nemôže na súde žiadať, aby súd rozhodol o jeho neplatnosti, nemožno preto žiadať súd o jeho preskúmanie alebo prípadné vyslovenie neplatnosti takéhoto rozhodnutia. Súd môže takéto rozhodnutie zamestnávateľa preskúmať len v zmysle dodržania formy rozhodnutia o organizačnej zmene, nakoľko zákonník práce vyžaduje písomnú formu rozhodnutia. Jej nedodržanie nepostihuje neplatnosťou. Súd teda nemôže preskúmať pohnútku, účelnosť ani dôvody rozhodnutia zamestnávateľa v súvislosti s organizačným alebo personálnym riadením spoločnosti.

2.3. Ohľadom nepreukázania príčinnej súvislosti o nadbytočnosti žalobkyne a organizačnej zmeny odvolací súd opätovne zvýraznil správnosť záverov súdu prvej inštancie o tom, že v prípade posudzovania dôvodnosti použitia tohto výpovedného dôvodu (§ 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce) treba vychádzať z obsahu pracovnej zmluvy a posúdiť, či došlo u zamestnávateľa k takej organizačnej zmene, ktorá by robila zamestnanca pre neho nadbytočným z hľadiska funkcie, na ktorú znie pracovná zmluva. Dodal, že o výbere zamestnanca, ktorý je nadbytočný, rozhoduje výlučne zamestnávateľ; súd nie je oprávnený v tomto smere rozhodnutie zamestnávateľa preskúmať.

2.4. Námietku žalobkyne o šikanóznom, resp. diskriminačnom postupe žalovanej považoval odvolací súd za účelovú, pričom postup zamestnávateľa pri daní výpovede bol realizovaný konaním, ktoré nevykazuje prvky nezákonnosti.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Súd prvej inštancie sa podľa nej nevysporiadal s namietanými skutočnosťami, ktoré boli podstatné pre rozhodnutie vo veci, rozsudok je arbitrárny. Odvolací súd sa nevysporiadal s podstatnými tvrdeniami, ktoré uviedla v podanom odvolaní, a to, že žalovaná nezákonne žalobkyňu znížovala plat ako aj to, že žalovaná nezákonne preradila žalobkyňu z 11. platovej triedy do 9. a pod. Prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP odôvodňovala tým, že počas celého konania spochybňovala existenciu príčinnej súvislosti medzi organizačnou zmenou, ktorú uskutočňovala žalovaná a nadbytočnosťou žalobkyne. Žalovaná vykonávala svoje práva v rozpore so zákonom a tiež v rozpore s dobrými mravmi a odvolací súd náležite neposudzoval platnosť výpovede aj z tohto hľadiska, odklonil sa od ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 5Cdo/42/2010, 2MCdo/2/2010, 5Cdo/72/2010, 3Cdo/234/2018. Namieta, že odvolací súd neskúmal, či bol alebo nebol naplnený prvý z predpokladov výpovedného dôvodu (či išlo o organizačné zmeny), a teda v takom prípade je zřejmé, že potom odvolací súd ani nemohol správne a tým ani zákonne posúdiť otázku platného alebo neplatného skončenia pracovného pomeru so žalobkyňou. Konajúci súd je podľa žalobkyne povinný skúmať a posúdiť všetky skutkové okolnosti, ktoré skončeniu pracovného pomeru z dôvodu nadbytočnosti predchádzali. Súd je podľa žalobkyne povinný prihliadnuť aj na čl. 2 Zákonníka práce, zakotvujúci pozitívny príkaz výkonu práv a povinností vyplývajúcich z pracovnoprávnych vzťahov, ktorým je súlad s dobrými mravmi, pričom poukázala na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky R28/2009, 3Cdo/33/2008. Žalobkyňa poukázala aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 21Cdo/848/2005 v súvislosti so skutočnosťou, či došlo k organizačnej zmene zo zákonného dôvodu a na rozhodnutia NS ČR sp. zn. 21Cdo/4027/2007, 21Cdo/1770/2021. Porušenie práva na spravodlivý proces videla aj v tom, že konajúce súdy sa nezaoberali tým, či žalovaná prerokovala alebo neprerokovala výpoveď so zástupcami zamestnancov v zmysle § 74 ZP. Navrhla, aby najvyšší súd vydal rozsudok, ktorým určí, že skončenie pracovného pomeru je neplatné a pracovný pomer žalobkyne u žalovanej trvá, eventuálne zrušil rozsudok odvolacieho súdu. Zároveň žiadala o odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia.

4. Žalovaná sa k podanému dovolaniu nevyjadřila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ a „dovolací súd“) predovšetkým nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti (dovolaním) napadnutého rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 444 ods. 1 CSP a v súlade s ustálenou praxou dovolacieho súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427

ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

7. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

9. Žalobkyňa vyvodzuje prípustnosť podaného dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP.

10. Žalobkyňa za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP predovšetkým považuje to, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu je nedostatočné, arbitrárne, odvolací súd sa vôbec nezaoberal podstatnými odvolacími námietkami.

11. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov (písm. a/, ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu (písm. b/, strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník (písm. c/, v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie (písm. d/, rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd (písm. e/, alebo súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (písm. f/.

12. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (ods. 1). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (ods. 2).

13. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto aj v danom prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie žalobkyne, že v konaní došlo k ním tvrdenej vade zmätočnosti.

14. Citované ustanovenie § 420 písm. f/ CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

14.1. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou tohto práva je možnosť

fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (pozri napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

14.2. V zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj ústavného súdu platí, že judikatúra síce nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia; ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Ústavný súd vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03-30).

15. V posudzovanom prípade je dostatočne zrejmé, čoho a z akých dôvodov sa strany domáhali, čo navrhovali, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil prvoinštančný súd, ako ich posudzoval odvolací súd, aké závery zaujal k jeho právnemu posúdeniu. V odôvodnení rozhodnutí súdy citovali ustanovenia, ktoré aplikovali a z ktorých vyvodili svoje právne závery; vysvetlili tiež dôvody, so zreteľom na ktoré považovali za správne žalobu zamietnuť (prvoinštančný súd), resp. toto rozhodnutie potvrdiť (odvolací súd). Jeho myšlienkový postup je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Odvolací súd rovnako ako súd prvej inštancie dospel k záveru, že boli splnené predpoklady použitia výpovedného dôvodu podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce a že vykonaným dokazovaním bola preukázaná existencia organizačnej zmeny, nadbytočnosť zamestnanca, ako aj príčinná súvislosť medzi organizačnou zmenou a nadbytočnosťou zamestnanca. Podrobne sa vysporiadal aj so všetkými námietkami neplatnosti výpovede. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, v takomto prípade postačí, ak odvolací súd v rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie a musí byť preto posudzované v kontexte s dôvodmi uvedenými v napadnutom rozsudku súdu prvej inštancie, s ktorým, ako už bolo uvedené, vytvára organickú jednotu. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj rozsudku súdu prvej inštancie nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu.

15.1. Samotná skutočnosť, že dovolateľ so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutí oboch nižších inštancií nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami, resp. s jeho právnymi názormi (I. ÚS 50/04), ani právo, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04).

16. Najvyšší súd predovšetkým pripomína, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva totiž aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán, avšak s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Povinnosťou súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na

ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (III. ÚS 107/07). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Treba zdôrazniť, že len výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje žiadne dôvody alebo neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť a súčasne aj dôvodnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP Najvyšší súd po preskúmaní veci nezistil, že by v danej veci išlo o takýto extrémny prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva žalobkyne na spravodlivý proces.

17. Z uvedených dôvodov preto dovolací súd dovolanie žalobkyne v tejto časti podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP odmietol.

18. Žalobkyňa v podanom dovolaní namieta aj nesprávne právne posúdenie v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

18.1. O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 CSP, rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 CSP). Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky, a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

18.2. V prípade dovolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení veci je dovolateľ povinný dovolací dôvod vymedziť nesprávnym právnym posúdením takej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (písm. a/ až c/ § 421 ods. 1 CSP). Dovolateľ je teda povinný v dovolaní jednoznačne uviesť, v čom vidí prípustnosť dovolania, t. j. ktorý z predpokladov uvedených v § 421 ods. 1 CSP zakladá jeho prípustnosť. Ak v dovolaní absentuje uvedené vymedzenie, súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania.

18.3. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom). Rovnako tak sama polemika s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika prístupu odvolacieho súdu k právnemu posudzovaniu veci významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 a § 432 CSP.

19. Ešte pred posúdením samotného „právneho“ odklonu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP) treba uviesť, že správnosť súdmi riešených skutkových otázok nemôže byť v dovolacom konaní podrobená meritórnemu prieskumu, lebo dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP); skutková okolnosť (skutková otázka, resp. riešenie skutkovej otázky) je z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/ CSP irelevantná. Otázkou takej (skutkovej) povahy je v danom prípade napríklad otázka existencie príčinnej súvislosti medzi príčinou (organizačnou zmenou) a následkom (nadbytočnosťou žalobkyne). Príčinná súvislosť sa nepredpokladá; jej existencia sa musí preukázať na podklade skutkových zistení obstaraných v procese dokazovania. Z vyriešenia skutkovej otázky tiež vyplynul skutkový záver súdov oboch inštancií, že žalovaná nepredstierala prijatie organizačného opatrenia a nekonala v úmysle poškodiť žalobkyňu na jej právach. Rovnako má skutkovú podstatu otázka, či pracovná náplň novoprijatého zamestnanca je alebo nie je totožná s pracovnou náplňou žalobkyne, resp.

či nový zamestnanec (ne)prevzal výkon dovtedajších činností žalobkyne.

19.1. Z obsahu jej dovolania v tejto časti možno vyvodíť, že nesúhlasí s logickými úvahami a skutkovými závermi odvolacieho súdu a s vyhodnotením zistených skutkových okolností, resp. s riešením právnej otázky, či bola daná príčinná súvislosť medzi organizačnou zmenou zamestnávateľa a daním výpovede. Z uvedeného vyplýva, že žalobkyňa v tomto prípade namieta nesprávnosť skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov odvolacím súdom; touto nesprávnosťou však nie je možné odôvodniť dovolanie, ktorého prípustnosť dovolateľ vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP.

20. Konanie najvyššieho súdu v žalobkyňou citovanom rozhodnutí najvyššieho súdu sp.zn. 2MCdo/2/2010 sa týkalo prípadu, v ktorom bola zamestnancovi daná výpoveď 14. októbra 2004 a zamestnávateľ zrušil jeho pracovnú pozíciu k 19. októbru 2004. Najvyšší súd poukázal na to, že najneskôr 14. októbra 2004 zamestnávateľ vedel o zániku pracovného miesta zamestnanca, napriek tomu ale zamestnancovi neponúkol voľné pracovné miesto, na ktoré prijal nových zamestnancov. Ponukovú povinnosť mal splniť ešte predtým, než dal zamestnancovi výpoveď, túto povinnosť ale nespĺnil. V zmysle záverov vyjadrených v rozhodnutí sp.zn. 2MCdo/2/2010 najvyššieho súdu objektívne právo predpokladá, že výkon subjektívneho práva smeruje k cieľu sledovanému právnu normou. Ak však účastník právneho vzťahu síce formálne koná v medziach svojho práva, ale prostredníctvom jeho realizácie sleduje poškodenie druhého účastníka právneho vzťahu, ide síce o výkon práva, ale o chybný výkon práva, ktorý nepožíva ochranu.

21. V rozhodnutí sp.zn. 5Cdo/42/2010 najvyšší súd uviedol, že z princípu subsidiarity vyplýva, že tam kde konkrétna právna úprava vo všeobecnej časti Zákonníka práce chýba, je potrebné použiť v plnej miere Občiansky zákonník. Neplatnou je preto tiež výpoveď zamestnávateľa, ktorá je v rozpore s dobrými mravmi. Ak rozhodnutím zamestnávateľa o organizačných zmenách boli od počiatku sledované iné, než ním deklarované ciele a zamestnávateľ iba predstieral prijatie organizačného opatrenia so zámerom zastríeť svoje skutočné zámery, môže mať jeho konanie dopad na platnosť výpovede z hľadiska rešpektovania dobrých mravov.

22. Rozhodnutie najvyššieho súdu sp.zn. 5Cdo/72/2010 poukázalo na povinnosť súdu posúdiť splnenie ponukovej povinnosti aj z toho hľadiska, či zamestnávateľ nepostupoval v rozpore s ustálenými dobrými mravmi a s priamym úmyslom spôsobiť zamestnancovi ujmu. Ak sa ukáže, že zamestnávateľ konal v rozpore s ustálenými dobrými mravmi s priamym úmyslom spôsobiť zamestnancovi ujmu, treba jeho konanie hodnotiť ako zneužitie výkonu práva a výpoveď z pracovného pomeru treba považovať za neplatnú.

23. Z porovnania právnych záverov, na ktorých v napadnutom rozsudku založil svoje rozhodnutie odvolací súd, s podstatou záverov najvyššieho súdu, ktoré vyjadril v cit. rozhodnutiach, nevyplýva, že by v preskúmvanej veci - v právnych otázkach, ktorých sa týkajú tieto rozhodnutia - došlo zo strany odvolacieho súdu k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

24. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu zotrváva na názore, podľa ktorého zamestnávateľ môže dať zamestnancovi výpoveď pre nadbytočnosť (§ 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce) najskôr po prijatí rozhodnutia o organizačnej zmene, nakoľko až po jeho prijatí môže mať vedomosť o novej organizačnej štruktúre a celkovom počte obsadených a voľných pracovných miest. Z hľadiska časového sa ponuka inej vhodnej práce musí uskutočniť ešte pred tým, ako dá zamestnávateľ zamestnancovi výpoveď, najskôr však po rozhodnutí zamestnávateľa o príslušnej organizačnej zmene. Splnenie podmienok pre existenciu ponukovej povinnosti zo strany zamestnávateľa je potrebné posudzovať podľa stavu, ktorý je tu v čase dania výpovede (4MCdo/5/2010). Rozhodujúcim je, či zamestnávateľ má v čase dania výpovede voľné pracovné miesto, ktoré je pre zamestnanca vhodné. Voľným pracovným miestom je pracovné miesto, na ktorom má zamestnávateľ v čase dania výpovede možnosť zamestnanca zamestnávať. Nemožnosť zamestnanca zamestnávať znamená, že zamestnávateľ nemá pre zamestnanca žiadnu prácu; ide tu teda o absolútnu nemožnosť zamestnanca ďalej zamestnávať (pozri R 51/1997). Vo vzťahu k splneniu ponukovej povinnosti zamestnávateľa podľa § 63 ods. 2 Zákonníka práce je teda

relevantné iba to, či zamestnávateľ disponuje voľným pracovným miestom v okamihu, kedy dáva zamestnancovi výpoveď. Skutočnosť, že zamestnávateľ neskôr prijme do pracovného pomeru iného zamestnanca na pracovné miesto, ktoré by vzhľadom na svoju kvalifikáciu mohol vykonávať aj zamestnanec, ktorý dostal výpoveď z dôvodu nadbytočnosti, nie je z hľadiska splnenia ponukovej povinnosti zamestnávateľa podľa § 63 ods. 2 Zákonníka práce právne relevantná (8Cdo/194/2017).

25. Dovolací súd poukazuje na to, že odvolací súd sa neodklonil ani od rozhodnutia najvyššieho súdu sp.zn. 3Cdo/234/2018, nakoľko ide o odlišnú skutkovú situáciu. V tomto cit. rozhodnutí bola diskriminácia, neponúknutie pracovnej pozície z dôvodu momentálneho nepriaznivého zdravotného stavu zamestnanca.

26. Pre úplnosť treba uviesť, že v zmysle judikátu R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ (§ 421 ods. 1 CSP) predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nepatria rozhodnutia ústavného súdu, krajských súdov Slovenskej republiky, Najvyššieho súdu Českej republiky ani Európskeho súdu pre ľudské práva (3Cdo/6/2017, 3Cdo/165/2018, 6Cdo/79/2017). Pokiaľ sa riešenie určitej právnej otázky odvolacím súdom prípadne odkloní od právnych záverov prijatých týmito súdmi, nemôže ísť o odklon relevantný v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

27. Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, podľa ktorého žalobkyňa neopodstatnene namieta, že odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe a tak dovolanie žalobkyne odmietol sčasti podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP, sčasti podľa § 447 písm. f/, nakoľko dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435 CSP.

28. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

29. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.